

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și
asistență umanitară

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Legii cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară (<i>în continuare - Proiectul</i>) este elaborat de Ministerul Afacerilor Externe (<i>în continuare - MAE</i>).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat în temeiul angajamentelor Republicii Moldova față de Uniunea Europeană (<i>în continuare - UE</i>) privind transpunerea legislației europene în legislația națională, în conformitate cu Capitolul 30 „Relații externe” – blocul „Asistență umanitară”, ca rezultat al procesului de screening explicativ și bilateral cu Comisia Europeană, în cadrul procesului de aderare la UE. Proiectul respectă recomandările din Rapoartele de extindere 2023 și 2024 pentru Republica Moldova pe marginea Capitolului 30 „Relații Externe”, care vizează stabilirea unui cadru juridic adecvat pentru cooperarea internațională, dezvoltarea și asistența umanitară în concordanță cu politicile și principiile UE, ale Organizației Națiunilor Unite privind realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, precum și ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Republica Moldova, după data aderării, va deveni exclusiv stat donator de asistență oficială pentru dezvoltare. În acest sens, Republica Moldova trebuie să definească, conform practicii europene, cadrul instituțional și legislativ care să îi asigure respectarea angajamentelor asumate, astfel încât la data aderării să dispună de un sistem funcțional, competitiv la nivel european. Potrivit documentelor de planificare pentru realizarea cerințelor de aderare a Republicii Moldova la UE (<i>obiectivul nr. 76 din Planul Național de Reglementări pentru anul 2025, aprobat prin HG nr. 841/2024; acțiunea nr. 5 din Capitolul 30, clusterul 6 relații externe din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023; precum și acțiunea nr. 1, Capitolul 30, clusterul 6 din proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la UE pentru perioada 2025-2029 (număr unic 84/CS/2025) care se află la etapa de avizare</i>) MAE are sarcina de a crea cadrul juridic primar privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară pentru țările din afara UE prin transpunerea Regulamentului (CE) nr. 1257/96 privind ajutorul umanitar. De asemenea, MAE este direct responsabil de transpunerea Declarației comune a Consiliului și reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene (2008/C 25/01) privind ajutorul umanitar și Convenției cu privire la asistență alimentară. MAE are responsabilitatea de a întocmi cadrul normativ menționat în temeiul prevederilor punctului 7, subpunctul 7¹) al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe, aprobat prin HG nr. 697/2017. Proiectul este aliniat cu obiectivele strategice ale Guvernului, stabilite în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022. Strategia definește direcțiile de dezvoltare ale țării, adaptând prioritățile, obiectivele, indicatorii și țintele angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova la specificul național, în

special Obiectivul general 9, „Promovarea unei societăți pașnice și sigure,” și prioritatea „Dezvoltarea capacităților și instrumentelor de furnizare a securității la nivel național și regional pentru gestionarea situațiilor de criză și a celor excepționale.”

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Republica Moldova are o experiență vastă în calitate de beneficiar de asistență oficială pentru dezvoltare, primind asistență pentru dezvoltare din partea organizațiilor financiare multilaterale și a partenerilor bilaterali prin tratate internaționale și acorduri de implementare. Legea nr. 1491/2002 cu privire la ajutoarele umanitare acordate Republicii Moldova stabilește cadrul juridic național pentru primirea și distribuirea ajutorului umanitar.

Republica Moldova participă la inițiativele UE în domeniul cooperării umanitare, în calitate de membru al Mecanismului UE de protecție civilă. Cadrul de răspuns umanitar al Republicii Moldova este coordonat în principal de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, asigurând o abordare structurată și eficientă în gestionarea crizelor. În același timp, Republica Moldova oferă asistență umanitară bilaterală în mod *ad-hoc*, răspunzând nevoilor imediate în cazuri de dezastre majore.

La nivel internațional, Republica Moldova recunoaște principiile internaționale care stau la baza politicii de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, inclusiv Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă, politica de cooperare pentru dezvoltare a UE, conform Declarației de la Paris privind eficacitatea cooperării pentru dezvoltare, a Agendei pentru acțiune de la Accra și asumarea Parteneriatului global privind eficacitatea cooperării pentru dezvoltare de la Busan.

Totodată, Republica Moldova nu dispune de cadru juridic pentru acordarea asistenței oficiale pentru dezvoltare țărilor terțe.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 595/2023 de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 697/2017 privind organizarea și funcționarea MAE, a fost creat Serviciul cooperare internațională pentru dezvoltare în cadrul Direcției Integrare Europeană, care a devenit operațional din 1 iulie 2024.

În cadrul ședinței Consiliului de coordonare interinstituțională (*constituit în baza Hotărârii de Guvern nr. 180/2024 cu privire la mecanismul de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și modul de organizare și funcționare a echipei de negociere în cadrul acestui proces*) din 9 august 2024, s-a stabilit că MAE, în calitate de organ responsabil pentru implementarea politicii externe a statului, cu atribuții de coordonare a politicii de cooperare internațională pentru dezvoltare, va conduce procesul de transpunere a legislației Uniunii Europene în ceea ce privește politicile de asistență umanitară.

Decizia s-a bazat pe recomandările Biroului pentru integrare europeană și ale Centrului de armonizare a legislației din cadrul Cancelariei de Stat, care au evidențiat faptul că, în statele membre ale UE, responsabilitatea pentru cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară revine ministerelor de externe, direct sau prin intermediul agențiilor specializate din subordinea acestora, care elaborează, gestionează și implementează politica națională în domeniu.

Prin ordinul viceprim-ministrului, ministrului afacerilor externe din 18 decembrie 2024, a fost creat grupul de lucru interministerial pentru elaborarea cadrului normativ în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și al asistenței umanitare, condus de MAE. Obiectivele primordiale ale grupului de lucru rezidă în elaborarea proiectului Legii privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, și a Regulamentului

privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Reprezentarea instituțională în cadrul grupului de lucru este după cum urmează: Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne, inclusiv Agenția pentru Rezerve Materiale și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Cancelaria de Stat, inclusiv Biroul pentru Integrare Europeană, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și Congresul Autorităților Locale din Moldova. La ședințele grupului de lucru pot fi invitați experți și reprezentanții altor instituții.

Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 32/2025 de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 697/2017 privind organizarea și funcționarea MAE, au fost extinse funcțiile MAE în domeniul coordonării politicii de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, și s-a aprobat transformarea Serviciului în Secția cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Subdiviziunea a elaborat proiectul inițial al legii și l-a transmis membrilor grupului spre consultare. La data de 19 februarie 2025, la sediul MAE a avut loc prima reuniune a grupului de lucru, sub forma unei sesiuni de informare și schimb de bune practici în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară, organizată în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe al României. Membrii grupului de lucru au formulat propuneri și recomandări, care sunt reflectate în prezenta notă și în versiunea actualizată a proiectului Legii cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Conform opiniei Centrului de armonizare a legislației, textul proiectului de lege nu constituie un act de transpunere directă a legislației UE, ci un act cu relevanță UE de aliniere la principiile stabilite de Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului din 20 iunie 1996 privind ajutorul umanitar. Astfel, pentru asemenea proiecte de acte normative naționale nu sunt aplicabile cerințele de formă prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 privind aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, în speță, întocmirea Tabelului de concordanță și inserarea Clauzei de armonizare.

Promovarea Proiectului constituie o prioritate pentru alinierea Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene în contextul eforturilor de integrare europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Adoptarea Legii cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară va permite Republicii Moldova să instituționalizeze, să contabilizeze și să raporteze corespunzător asistența pentru dezvoltare și cea umanitară oferită, să colaboreze cu actorii relevanți și partenerii internaționali în domeniu, și să asigure progresul în procesul de integrare europeană.

Proiectul urmărește creșterea vizibilității și a impactului Republicii Moldova în plan extern, implementarea eficientă a politicii de cooperare pentru dezvoltare, stimularea coordonării la nivel național și a performanței manageriale în gestionarea acestui domeniu.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul stabilește cadrul general, principiile, obiectivele și mecanismele prin care Republica Moldova își va desfășura acțiunile în domeniul politicii externe de dezvoltare și ajutor umanitar, în concordanță cu angajamentele internaționale și cu prioritățile naționale. Acesta

reflectă intenția Republicii Moldova de a se alinia practicilor europene și internaționale, consolidându-și profilul de stat participant activ la soluționarea provocărilor globale.

Proiectul reglementează formele cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare finanțate din bugetul de stat al Republicii Moldova, cadrul programatic și instituțional, cadrul de finanțare și implementare.

Pentru a asigura un cadru strategic pe termen mediu și o adaptare operativă a acțiunilor de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, în funcție de priorități și resursele aferente fiecărui exercițiu financiar, proiectul prevede instituirea unui Program multianual și a unui Plan anual de implementare.

Programul reprezintă instrumentul strategic de bază prin care Republica Moldova își planifică, pe o perioadă de patru ani, prioritățile tematice și geografice în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare. Documentul integrează, printre altele, proporția fondurilor destinate acțiunilor de asistență umanitară și modalitățile generale de implementare, asigurând o abordare coerentă și unitară. Programul este elaborat de MAE, se supune avizării Comitetului consultativ și se aprobă de Guvern.

Planul constituie dimensiunea operațională anuală a Programului, stabilind obiectivele pentru exercițiul financiar curent, precum și alocările efective pentru acțiunile de cooperare internațională și asistență umanitară. În Plan se vor regăsi sumele și modalitățile de implementare a proiectelor (directă, respectiv indirectă), suma alocată fondului de asistență umanitară, precum și costurile auxiliare pentru implementarea proiectelor, permițându-se astfel o adaptare rapidă la evoluțiile internaționale și necesitățile din teren. Planul este elaborat de MAE, se avizează de Comitetul consultativ și se aprobă prin ordinul ministrului afacerilor externe.

Deși Programul multianual integrează o parte descriptivă și una operațională, practica statelor europene evidențiază necesitatea unui document separat, aplicabil pe un singur exercițiu financiar, care să permită ajustarea rapidă a obiectivelor operaționale în raport cu schimbările de context. Astfel, Planul anual completează și detaliază aplicarea Programului, asigurând o distribuire mai precisă a resurselor, o mai mare flexibilitate în implementare și o monitorizare anuală mai riguroasă a rezultatelor.

Comitetul consultativ în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară este organul responsabil de avizare a principalelor documente strategice și de asigurare a coerenței planificării în acest domeniu. Comitetul consultativ este coordonat de MAE și are rolul de a formula observații și propuneri cu privire la stabilirea priorităților tematice și geografice, fiind totodată un forum de discuție care poate include, la necesitate, reprezentanți ai altor instituții și autorități publice, societății civile, mediului academic și mediului de afaceri, fără drept de vot. Componenta, atribuțiile specifice, organizarea și funcționarea Comitetului consultativ se stabilesc de Guvern.

Actul normativ stabilește statutul de coordonator al MAE în politica națională de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, conferindu-i autoritatea de a propune direcțiile prioritare și de a coordona eforturile instituționale și resursele alocate cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare. Această abordare are la bază practica statelor membre ale Uniunii Europene, majoritatea cărora au demarat primele programe de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară sub coordonarea directă a ministerelor afacerilor externe, fiind motivată de rațiuni financiare și instituționale. Ulterior, pe măsură ce bugetele și complexitatea intervențiilor au crescut semnificativ, unele țări au optat pentru crearea unor agenții de implementare specializate, însă aproape întotdeauna sub tutelă sau în strânsă cooperare cu ministerul afacerilor externe. Crearea imediată a unei agenții specializate ar implica eforturi financiare semnificative: sediu, echipamente, personal,

structură de management, având nevoie de un volum substanțial de fonduri de funcționare, care ar putea fi mai bine direcționate spre proiecte concrete de asistență pentru dezvoltare.

MAE va raporta anual Guvernului activitățile realizate în cadrul politicii de cooperare pentru dezvoltare și asistență umanitară. Autoritățile administrației publice care participă, în aria lor de competență, la implementarea cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare vor informa MAE, anual sau la cerere, cu privire la măsurile întreprinse pentru asigurarea coerenței politicii de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Pentru a asigura o utilizare eficientă și responsabilă a fondurilor alocate cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare, proiectul prevede două modalități distincte de implementare: directă și indirectă. MAE administrează aceste fonduri în conformitate cu prevederile legale, având rolul de a asigura transparența, eficacitatea și impactul maxim al intervențiilor finanțate.

Implementarea directă a fondurilor presupune derularea unor acțiuni gestionate nemijlocit de MAE, utilizând instrumente precum achizițiile publice, donațiile, transferul de expertiză și acordarea de burse de studiu sau cercetare. Prin utilizarea acestui mecanism, Republica Moldova își promovează imaginea și expertiza tehnică, sprijinind instituțiile și cadrele profesionale din statele beneficiare. Condițiile de utilizare a fondurilor prin implementare directă vor fi detaliate în regulamentul specific adoptat de Guvern.

Implementarea indirectă vizează utilizarea fondurilor prin acordarea de granturi, sprijin bugetar direct sau contribuții voluntare către beneficiari, în baza unor acorduri de finanțare sau a unui ordin emis de ministrul afacerilor externe. Această metodă este preferabilă în cazurile în care intervenția este mai eficientă prin delegarea resurselor către entități care dispun de o expertiză relevantă și de o prezență operațională în teren. Prin acest mecanism, Republica Moldova poate colabora direct cu organizații internaționale, instituții publice sau private și actori ai societății civile, asigurând un impact sporit al asistenței oferite. Implementarea indirectă presupune, totodată, un nivel ridicat de responsabilizare a beneficiarilor, aceștia având obligația de a respecta destinația fondurilor și de a se supune proceselor de audit și raportare prevăzute în acordurile de finanțare.

Acordurile de finanțare reprezintă instrumentul juridic prin care MAE asigură transferul de fonduri către beneficiari, reglementând obiectivul finanțării, modalitatea de utilizare a fondurilor, obligațiile de raportare și, dacă este cazul, returnarea sumelor neutilizate conform destinației stabilite. În cazul în care acordurile de finanțare constituie tratate internaționale, se aplică procedurile prevăzute de legislația națională în materie de tratate, asigurând astfel compatibilitatea cu obligațiile internaționale asumate de Republica Moldova.

Alocarea finanțării în temeiul ordinului ministrului afacerilor externe în cazul implementării indirecte este justificată prin necesitatea de eficiență și flexibilitate în gestionarea resurselor, având în vedere că Guvernul și-a exprimat deja poziția asupra bugetului prin aprobarea Programului multianual. Întrucât plățile au un caracter nerambursabil și nu presupun o contraprestație din partea beneficiarului, mecanismele decizionale trebuie să permită o alocare rapidă și adaptabilă.

Pentru a asigura o implementare clară, eficientă și transparentă a prevederilor actului normativ, Guvernul va adopta Regulamentul privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, care va stabili procedurile aplicabile utilizării fondurilor prin implementare directă și indirectă, criteriile de selecție a beneficiarilor, normele de monitorizare, audit și evaluare, precum și obligațiile de raportare și control.

Legea va reglementa asistență umanitară ca formă de cooperare internațională pentru dezvoltare, care are un regim specific de funcționare în cadrul acesteia, care va fi stabilit prin regulament.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

1. Riscurile lipsei de intervenție (*neadoptarea proiectului de lege*)

Neadoptarea proiectului de lege ar menține un vid normativ în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare. În absența unui cadru juridic clar și unitar, Republica Moldova riscă să nu își onoreze angajamentele internaționale, inclusiv cele asumate în contextul statutului de stat candidat pentru aderare la UE și al participării la organizații internaționale relevante (ONU, OSCE, Consiliul Europei etc.).

Lipsa unui mecanism transparent și predictibil de alocare a fondurilor ar împiedica gestionarea eficientă a resurselor destinate cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare, ceea ce ar reduce credibilitatea Republicii Moldova în fața partenerilor externi.

Existența unor reglementări dispersate și a unor inițiative fragmentate ar duce la suprapuneri și ineficiențe în utilizarea fondurilor publice, în lipsa unei autorități responsabile de coordonare.

Republica Moldova ar rămâne în afara unor mecanisme de sprijin internațional și nu ar putea participa la inițiative comune de asistență, fiind astfel privită ca un beneficiar exclusiv de ajutor extern și nu ca un stat capabil să contribuie la stabilitatea și dezvoltarea globală.

2. Opțiuni alternative analizate și motivele excluderii acestora

2.1. Reglementarea doar a asistenței umanitare, fără cooperarea internațională pentru dezvoltare

O opțiune analizată a fost limitarea proiectului de lege strict la reglementarea asistenței umanitare, fără a include dimensiunea cooperării internaționale pentru dezvoltare. Această abordare ar fi fost mai restrânsă din punct de vedere normativ, dar nu ar fi permis Republicii Moldova să dezvolte un cadru comprehensiv, aliniat la standardele europene.

Motivele pentru care această opțiune nu a fost adoptată:

- lipsa de coerență cu practicile UE, unde asistența umanitară și cooperarea internațională pentru dezvoltare sunt complementare și fac parte din același cadru strategic;
- necesitatea unei viziuni pe termen lung, care să includă nu doar intervenții de urgență, ci și proiecte de dezvoltare sustenabilă în statele beneficiare;
- dificultatea de atragere a finanțărilor internaționale, deoarece partenerii externi preferă să colaboreze cu state care au mecanisme integrate de dezvoltare și ajutor umanitar.

2.2. Alegerea între MAE și o altă instituție ca autoritate coordonatoare

O altă alternativă a fost atribuirea rolului coordonator unei alte autorități publice în locul MAE.

Motivele pentru care această opțiune nu a fost adoptată:

- costurile ridicate pe care le-ar implica crearea unei agenții specializate, având în vedere capacitățile limitate pentru cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistența umanitară;
- necesitatea integrării cu politica externă, având în vedere că acțiunile de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară sunt strâns legate de relațiile diplomatice și de angajamentele internaționale ale Republicii Moldova;

- practica statelor membre UE, care au început cu atribuirea acestui rol ministerului afacerilor externe, urmând ca, odată cu creșterea volumului de asistență, să creeze agenții specializate;
- utilizarea misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova, care permite o gestionare mai eficientă a relațiilor cu statele beneficiare și partenerii internaționali.

2.3. Implementarea de către MAE vs. crearea unei agenții de implementare specializate

O altă opțiune analizată a fost înființarea unei agenții independente pentru implementare, separată sau în subordinea MAE.

Motivele pentru care această opțiune nu a fost adoptată:

- volumul de finanțare din următorii ani nu justifică crearea unei agenții dedicate, având în vedere că Republica Moldova este la începutul stabilirii mecanismului de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară;
- riscul birocratizării excesive, întrucât o agenție nouă ar necesita structuri administrative și financiare suplimentare, ceea ce ar putea întârzia implementarea proiectelor;
- necesitatea utilizării expertizei existente, MAE având deja experiență în gestionarea relațiilor internaționale și în negocierea acordurilor de finanțare;
- flexibilitate mai mare în adaptarea mecanismelor de implementare, fără a introduce rigidități administrative care să blocheze procesele de finanțare;

2.4. Alegerea între un document normativ amplu sau unul simplificat

O alternativă analizată a fost elaborarea unui act normativ minimalist, care să reglementeze doar principiile generale ale cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară, lăsând detaliile la nivel de acte subsecvente.

Motivele pentru care această opțiune nu a fost adoptată:

- necesitatea unui cadru clar și previzibil, care să ofere stabilitate pe termen lung și să asigure transparența utilizării fondurilor publice;
- asigurarea conformității cu standardele UE, care impun un cadru detaliat pentru măsurile în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară;
- evitarea lacunelor legislative, care ar putea duce la interpretări diferite și la dificultăți în aplicarea prevederilor.

Analiza opțiunilor alternative a demonstrat că varianta optimă este un cadru legislativ integrat, care să reglementeze atât cooperarea internațională pentru dezvoltare, cât și asistența umanitară, cu MAE în rol de coordonator și implementator principal, menținând flexibilitatea finanțării și mecanismele de intervenție rapidă. În același timp, legea lasă deschisă posibilitatea unor ajustări viitoare, în funcție de evoluția politicii de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară a Republicii Moldova și de necesitățile practice identificate în implementare.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea Legii cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară va genera un impact relativ semnificativ asupra sectorului public, creând mecanismele de coordonare, finanțare și implementare a acțiunilor de asistență externă ale Republicii Moldova. Într-un domeniu nereglementat până acum, legea creează un cadru coerent, predictibil și eficient, asigurând utilizarea responsabilă a fondurilor și consolidarea capacităților instituționale necesare gestionării domeniului cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară.

1. Transformări structurale și instituționale

Legea clarifică responsabilitățile instituționale și stabilește mecanisme de implementare eficiente, evitând suprapunerile de competențe și lacunele administrative, care afectează în prezent funcționarea sectorului public în acest domeniu.

MAE devine autoritate coordonatoare și implementatoare, responsabilă de gestionarea și distribuirea fondurilor pentru cooperare internațională și asistență umanitară. Această schimbare oferă o viziune unitară și coerentă asupra modului în care Republica Moldova își asumă angajamentele internaționale.

Se înființează Comitetul consultativ, o platformă de coordonare interinstituțională și de dialog cu reprezentanți ai autorităților publice, ai mediului academic, ai sectorului privat și ai organizațiilor neguvernamentale, oferind sectorului public un mecanism de expertiză și consultare permanentă.

Se creează un fond dedicat pentru asistență umanitară, care permite intervenții rapide și eficace ale MAE în situații de urgență internațională, eliminând necesitatea unor alocări bugetare ad-hoc și reducând timpii de reacție ai autorităților publice.

2. Optimizarea proceselor administrative și decizionale

Noua lege introduce un model strategic de planificare și implementare, care permite o utilizare mai eficientă și transparentă a resurselor publice.

Programul multianual strategic oferă o viziune clară asupra priorităților pe termen mediu, asigurând predictibilitate în politica de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Planul anual detaliază obiectivele operaționale și permite ajustarea intervențiilor în funcție de evoluțiile contextului internațional, evitând rigiditatea deciziilor financiare și administrative.

Prin combinarea mecanismelor de implementare directă (*achiziții publice, transfer de expertiză, burse*) și implementare indirectă (*granturi, sprijin bugetar direct, contribuții voluntare*), administrația publică obține un nivel mai ridicat de flexibilitate și adaptabilitate.

3. Impact pe termen scurt, mediu și lung

Pe termen scurt, se va crea cadrul secundar de reglementare (*regulamente, proceduri operaționale, programe și planuri*), iar MAE va trebui să își adapteze structurile interne pentru noile responsabilități.

Pe termen mediu, se va observa o mai bună coordonare a intervențiilor statului în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară, o transparență sporită și un mecanism eficient de finanțare.

Pe termen lung, Republica Moldova își va spori vizibilitatea pe plan extern, își va consolida statutul de partener internațional credibil, va putea atrage resurse externe pentru proiectele sale și va participa activ la inițiative globale de dezvoltare și sprijin umanitar.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Finanțarea activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară va fi asigurată integral din bugetul de stat, în limita alocărilor stabilite prin Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) și aprobate anual prin Legea bugetului de stat. Impactul financiar al noii reglementări va fi gradual, având în vedere că legea intră în vigoare la 1 ianuarie 2026, iar Regulamentul privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională

pentru dezvoltare și asistență umanitară va fi adoptat în termen de 6 luni de la această dată. Ulterior, până la sfârșitul anului 2026, va fi elaborat primul Program multianual pentru perioada 2027-2030, ceea ce va permite o planificare financiară clară și etapizată.

Costurile inițiale vor fi orientate către operaționalizarea mecanismului de implementare, consolidarea capacităților administrative necesare gestionării fondurilor și inițierea primelor acțiuni în domeniu. Întrucât nu se prevede înființarea unei agenții de implementare separate, resursele administrative vor fi optimizate, fiind gestionate de MAE în baza structurilor existente. Principalele categorii de cheltuieli vor include finanțarea Fondului de asistență umanitară, acțiunilor de cooperare internațională pentru dezvoltare, precum și costurile de monitorizare și raportare, toate încadrându-se în limitele bugetare aprobate anual.

Implementarea efectivă a proiectelor de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară va începe odată cu adoptarea Programului multianual 2027-2030 și a primului Plan anual aferent anului 2027. În acest context, resursele financiare vor fi alocate conform priorităților stabilite, permițând o distribuire echilibrată a fondurilor, fără impact semnificativ asupra bugetului general. Finanțarea va fi ajustată anual în baza rezultatelor obținute, asigurând astfel un echilibru între angajamentele asumate și capacitatea de implementare a acestora.

Noua reglementare nu generează cheltuieli neprevăzute sau restructurări majore, iar alocările bugetare vor fi planificate în limita resurselor disponibile și conform CBTM, evitându-se astfel presiuni financiare asupra bugetului public național. Modelul de finanțare propus garantează o implementare treptată, sustenabilă și adaptabilă, permițând Republicii Moldova să își consolideze treptat capacitatea de acțiune în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul de lege privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară nu constituie un act de transpunere directă a legislației UE, ci un act cu relevanță UE de aliniere la principiile stabilite de Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului din 20 iunie 1996 privind ajutorul umanitar.

Astfel, în conformitate cu pct. 13, subpct. 5) din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018, proiectul urmează a fi prezentat spre expertiza de compatibilitate, fără a fi însoțit de tabelul de concordanță, clauza de armonizare și sigla UE.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Potrivit prevederilor art. 20 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale art.

9 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe site-ul oficial al MAE, la compartimentul Transparență/Proiecte de decizii/acte normative a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect ([Proiecte de decizii/acte normative | Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova](#)), precum și pe portalul [www.particip.gov.md](#) ([Anunț privind inițierea elaborării proiectului Legii privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară | Particip.gov.md](#)).

În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017, proiectul urmează a fi avizat de către autoritățile interesate.

7. Concluziile expertizelor

În conformitate cu art. 36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi supus expertizei juridice și expertizei anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție și juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare a recepționării rapoartelor din partea instituțiilor emitente.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru crearea cadrului juridic intern necesar pentru asigurarea implementării legii în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară, Guvernul urmează să:

- aprobe Regulamentul privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară;
- aprobe Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului consultativ în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară;
- aprobe Programele multianuale strategice de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea legii se bazează pe o structură centralizată de coordonare și un mecanism interinstituțional de consultare, care asigură coerența acțiunilor și transparența utilizării resurselor publice.

MAE este instituția principală responsabilă de implementarea legii, având atribuții în:

- elaborarea Programului multianual și aprobarea Planului anual pentru cooperare internațională și asistență umanitară;
- gestionarea fondurilor alocate pentru implementarea proiectelor;
- monitorizarea și raportarea utilizării resurselor;
- coordonarea Comitetului consultativ.

Guvernul are rolul de a aproba Programul multianual, asigurând alinierea acțiunilor de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară cu prioritățile naționale și bugetare.

Comitetul consultativ pentru cooperare internațională și asistență umanitară este structura cu rol de avizare și consultare, care va contribui la:

- stabilirea priorităților tematice și geografice;
- evaluarea periodică a rezultatelor implementării;
- corelarea inițiativelor guvernamentale cu expertiza mediului academic, sectorului privat și organizațiilor neguvernamentale.

Ministerul Finanțelor asigură resursele financiare necesare, în limita alocărilor stabilite prin Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) și aprobate prin Legea bugetului de stat.

Curtea de Conturi și instituțiile de audit intern monitorizează corectitudinea utilizării fondurilor publice, verifică respectarea prevederilor legale și formulează recomandări pentru îmbunătățirea gestionării resurselor.

MAE își va extinde capacitatea administrativă, în special în ceea ce privește gestionarea fondurilor și monitorizarea proiectelor, fără a fi necesară crearea unei agenții noi. Personalul existent va fi instruit suplimentar pentru a gestiona mecanismele de finanțare prevăzute în lege.

MAE va folosi infrastructura existentă, inclusiv rețeaua de misiuni diplomatice, pentru a sprijini implementarea proiectelor pe teren și pentru a facilita dialogul cu beneficiarii.

Resursele necesare vor fi incluse în bugetul anual al MAE, iar cheltuielile vor fi planificate în limita CBTM. Nu se impun cheltuieli administrative semnificative suplimentare, deoarece mecanismele de gestionare vor fi integrate în structura existentă a MAE.

Pentru a evalua impactul implementării legii, se vor aplica mecanisme clare de monitorizare și raportare, bazate pe indicatori de performanță măsurabili.

MAE va întocmi rapoarte anuale de implementare, care vor include informații despre proiectele finanțate, utilizarea fondurilor și rezultatele obținute. Aceste rapoarte vor fi prezentate Guvernului.

Mihai MÎȚU
Secretar General